

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERSVINGS- OCH KULTURMINISTERIET

EU-tekoälyasetuksen toimeenpano

Digitalisaatio ammatillisessa koulutuksessa –verkosto 28.8.2025
Erityisasiantuntija Victor Nyberg

Tekoälyasetus on...

- Virallisesti lyhyeltä nimeltään *tekoälysäädös*
- 180 resitaalia, 113 artiklaa ja 13 liitettä
- Lähes kolme vuotta kestäneiden neuvottelujen tulos
- Jäsenmaita sitova, suoraan sovellettava lainsäädäntökehikko *tekoälyjärjestelmien ja yleiskäyttöisten tekoälymallien* kehittämiselle, markkinoille saattamiselle, käyttöönotolle ja käytölle Euroopan unionissa.
- **Asetus on tullut voimaan 1.8.2024**

Tekoälyasetuksen siirtymäajat

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERSVINGS- OCH KULTURMINISTERIET

Tekoälyasetuksen kansallinen toimeenpano

Kansallisen toimeenpanon työryhmä

- Toimikausi 29.4.2024 - 30.6.2026
- Päävastuu työ- ja elinkeinoministeriöllä
- Hankeikkuna: <https://tem.fi/hanke?tunnus=TEM044:00/2024>
- OKM jäsenet: varsinainen jäsen Victor Nyberg, varajäsen Tomi Kytölä

Työryhmän tehtävät

Työryhmän tehtävänä on tehdä esitys:

1. toimivaltaisista viranomaisista, niille osoitettavista tehtävistä, työnjaosta ja vaadittavista resursseista ml. osaaminen
2. asetuksen salliman kansallisen liikkumavaran käytöstä
3. sääntelyn testiympäristöjä koskevan veloitteen täyttämisestä joko perustamalla oma testiympäristö tai muulla tavoin
4. muista jäsenvaltion veloitteiden täyttämistä edellyttävistä toimista

Työryhmän tehtävänä on lisäksi:

5. suunnitella ja toteuttaa viestintää, myös suhteessa sidosryhmien harjoittamaan viestintään, ja sidosryhmäyhteistyötä
6. tarvittaessa arvioida muita asetukseen liittyviä kansallisia toimia
7. koordinoida osaltaan eri hallinnonaloilla tapahtuvaa tekoälyasetuksen toimeenpanoa

Valmistelun tilanne

- Tekoälyasetuksen toimeenpanon yhteydessä annetaan ainakin kaksi hallituksen esitystä.
- HE 46/2025vp: **Hallituksen esitys eduskunnalle EU:n tekoälyasetusta täydentäväksi lainsäädännöksi**
  - Perusoikeuksia suojelevista viranomaisista
  - Markkinavalvontaviranomaisista sekä keskitettynä yhteyspisteenä toimivasta viranomaisesta
  - Ilmoitetuista laitoksista vastaavista viranomaisista
  - Läpinäkyvyysvelvoitteiden valvonnasta
  - Seuraamuksista (rangaistukset ja seuraamuskollegio)
- Käsittely on vielä kesken eduskunnassa, kansallista lainsäädäntöä ei sovelleta vielä 2.8.2025 alkaen tekoälyasetuksessa säädetyn siirtymäajan mukaisesti

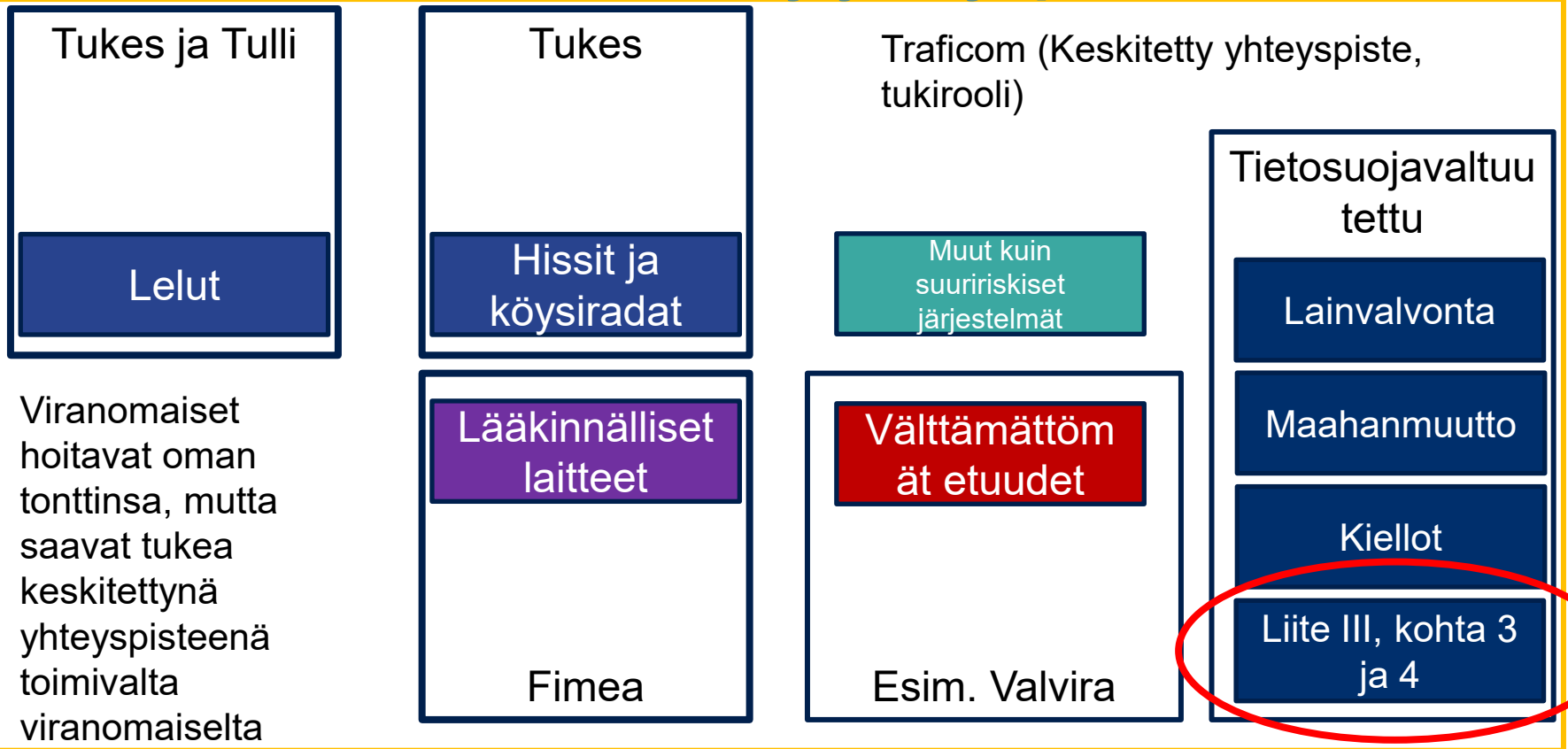
Viranomaisjärjestelyn ratkaisumalli

- Valmistelun lähtökohtana on hajautettu malli, jonka avulla pyritään hyödyntämään viranomaisten olemassa olevaa markkinavalvonta- ja muuta erityisosaamista.
- Markkinavalvontatehtäviä osoitetaan lähtökohtaisesti viranomaisille niiden nykyisten tehtävien perusteella (asetuksen lähtökohta 74 art 3 kohta).
- Joillekin viranomaisille markkinavalvonnan tehtävät ovat uusia.
- Hajautettu malli sisältää myös keskitettyjä ratkaisuja: esimerkiksi kiellettyjen tekoälykäytäntöjen valvonta on keskitetty **tietosuojavaltuutetulle**.
- **Liikenne- ja viestintävirastolla** on keskitetyn yhteyspisteen rooli.
- Yleiskäyttöisiä tekoälymalleja valvoo **EU:n tekoälytoimisto**

Hallintomalli EU-tasolla

- **EU:n tekoälytoimisto (AI Office)**
  - Toimii komission yhteydessä
  - Yleiskäyttöisiin tekoälymalleihin liittyviä valvontatehtäviä
- **EU:n tekoälyneuvosto (AI Board)**
  - Vastaa asetukseen liittyvästä EU-tason koordinaatiosta ja viranomaisten yhteistyöstä jäsenvaltioiden välillä
  - Neuvoa asetuksen soveltamisessa komissiota ja jäsenvaltioita
  - Edustaja jokaisesta EU:n jäsenvaltiosta
- Sidosryhmien edustajista koostuva **neuvoa-antava foorumi** antaa teknistä asiantuntemusta tekoälyneuvostolle ja komissiolle
- Riippumattomista asiantuntijoista koostuva **tiedelautakunta** tukemaan asetuksen täytäntöönpanossa

Sektorivastuut + keskitetty yhteyspiste

3. Varhaiskasvatus ja koulutus:

- a) Tekoälyjärjestelmät, jotka on tarkoitettu käytettäväksi **määritettäessä luonnollisten henkilöiden pääsyä tai hyväksymistä** varhaiskasvatukseen ja koulutukseen kaikilla tasoilla tai osoitettaessa luonnollisia henkilöitä niihin;
- b) Tekoälyjärjestelmät, jotka on tarkoitettu käytettäväksi **arvioitaessa oppimistuloksia**, myös silloin kun kyseisiä tuloksia käytetään luonnollisten henkilöiden oppimisprosessin ohjaamiseksi varhaiskasvatuksessa ja koulutuksessa kaikilla tasoilla;
- c) Tekoälyjärjestelmät, jotka on tarkoitettu käytettäväksi sen asianmukaisen **koulutustason arviointiin**, jonka henkilö saa tai johon hän voi päästä varhaiskasvatukseen tai koulutukseen tai niiden yhteydessä kaikilla tasoilla;
- d) Tekoälyjärjestelmät, jotka on tarkoitettu käytettäväksi **opiskelijoiden tarkkailuun ja kielletyn käyttäytymisen havaitsemiseen kokeiden aikana** koulutuksessa tai niiden yhteydessä kaikilla tasoilla.

Suuririskisten tekoälyjärjestelmien markkinaevalvontaviranomaiset: tekoälyasetuksen I liitteen A jakson yhdenmukaistamislainsäädäntö

Kansallinen markkinaevalvontaviranomainen	Tuote	Unionin yhdenmukaistamislainsäädäntö
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (+Tulli/lelut)	Koneet ja henkilönsuojaimet kuluttajakäyttöön, lelut, hissit, räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettävät laitteet, painelaitteet, kaasulaitteet	Direktiivit 2006/42/EY, 2009/48/EY, 2014/33/EU, 2014/34/EU, 2014/68/EU sekä asetukset (EU), (EU) 2016/425 ja (EU) 2016/426
Liikenne- ja viestintävirasto	Huviveneet ja vesiskootterit, radiolaitteet	Direktiivit 2013/53/EU ja 2014/53/EU
Työsuojeluviranomainen	Työkäyttöiset koneet ja henkilönsuojaimet, köysiratalaitteistot	Direktiivi 2006/42/EY sekä asetukset (EU) 2016/424 ja (EU) 2016/425
Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus	Lääkinnälliset laitteet ja in vitro – diagnostiikkaan tarkoitetut lääkinnälliset laitteet	Asetukset (EU) 2017/745 ja (EU) 2017/746

Suuririskisten tekoälyjärjestelmien markkinaoikeudelliset: tekoälyasetuksen III liite

Kansallinen markkinaoikeudellinen	Käyttötarkoitus	III Liite
Tietosuojavaltuutettu	Biometriset tunnistimet	Kohta 1 a-c
	Varhaiskasvatus ja koulutus	Kohta 3 a-d
	Työllistäminen, henkilöstöhallinto ja itsenäisen ammattinharjoittamisen mahdollistaminen	Kohta 4 a-b
	Välttämättömien yksityisten palvelujen ja välttämättömien julkisten palvelujen ja etuuksien saatavuus ja käyttö: luonnollisten henkilöiden luottokelpoisuuden arviointi ja luottopisteytyksen määrittäminen	Kohta 5 b
	Lainvalvonta	Kohta 6 a-e
	Muuttoliikkeen hallinta, turvapaikka-asiat ja rajavalvonta	Kohta 7 a-d
	Oikeudenhoidon ja demokraattiset prosessit	Kohta 8 a-b

Suuririskisten tekoälyjärjestelmien markkina- ja valvontaviranomaiset: tekoälyasetuksen III liite

Kansallinen markkina- ja valvontaviranomainen	Käyttötarkoitus	III Liite
Energiavirasto	Kriittinen infrastruktuuri: kaasu-, lämmitys- tai sähköhuollon hallinta ja toiminta	Kohta 2
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto	Kriittinen infrastruktuuri: kaasuhuollon hallinta ja toiminta	Kohta 2
Liikenne- ja viestintävirasto	Kriittinen infrastruktuuri: tieliikenne, digitaalinen infrastruktuuri	Kohta 2
Etelä-Savon ELY-keskus	Kriittinen infrastruktuuri: vesihuolto	Kohta 2
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Kelan osalta eduskunnan valitsevat valtuutetut)	Luonnollisia henkilöitä koskevien välttämättömien julkisen avun etuuksien ja palveluiden arviointi sekä luonnollisten henkilöiden soittamien hätäpuheluiden arviointi tai luokittelu, pelastus- ja ensihoitopalvelujen lähettämisen tai tärkeysjärjestyksen määrittäminen	Kohta 5 a ja 5 d
Finanssivalvonta	Luonnollisia henkilöitä koskevien välttämättömien palveluiden arviointi sekä riskinarviointi ja hinnoittelu sairaus- ja henkivakuutusten osalta	Kohta 5 a ja 5 c

Kielletyt käytännöt, avoimuusvelvoitteet, esteettömyys ja Kela poikkeus

- **Kielletyt tekoälyyn liittyvät käytännöt:**
  - **Tietosuojavaltuutettu** tekoälyasetuksen 5 artiklan mukaisten kiellettyjen tekoälyyn liittyvien käytäntöjen noudattamista.
- **Avoimuusvelvoitteet:**
  - **Liikenne- ja viestintävirasto** valvoo tekoälyasetuksen 50 artiklan 1, 2 ja 4 kohdan mukaisten avoimuusvelvoitteiden noudattamista.
  - Suuririskisen tekoälyjärjestelmän tarjoajaan ja käyttöönottajaan kohdistuvien tekoälyasetuksen 50 artiklan 1, 2 ja 4 kohdan mukaisten avoimuusvelvoitteiden noudattamista valvoo kuitenkin 3 §:ssä tarkoitettu **toimivaltainen markkinaevalvontaviranomainen**.
- **Esteettömyysvaatimusten valvonta:**
  - Jos suuririskinen tekoälyjärjestelmä on tarkoitettu osaksi eräiden tuotteiden esteettömyysvaatimuksista annetun lain (102/2023) 2 §:ssä tarkoitettua tuotetta tai on tarkoitettu itse tällaiseksi tuotteeksi, vaatimusten mukaisuutta valvoo **esteettömyysvaatimuslain 16 §:ssä tarkoitettu markkinaevalvontaviranomainen**.
- **Kela-poikkeus:**
  - Poiketen siitä mitä lain 3 §:n 2 momentin 6 kohdassa ja jäljempänä 4 §:ssä ja 5 §:ssä säädetään valvovasta viranomaisesta, valvojana toimivat **eduskunnan valitsevat valtuutetut** silloin, kun valvonta kohdistuu Kansaneläkelaitokseen.

HE 2: Luonnos hallituksen esitykseksi eräiden tekoälyjärjestelmien valvonnasta annetun lain muuttamiseksi

- Valmistelussa kansallinen lakiesitys **tekoälyn sääntelyn testiympäristön perustamisesta ja toimivaltaisista viranomaisista**
  - Lausuntokierros päättynyt 2.6.2025
  - Tavoitteena toimittaa lakiesitys **eduskuntaan syyskuussa 2025** (vk 37)
  - Lisäksi laissa säädettäisiin mm. eräiden tekoälyjärjestelmien ilmoittamisesta ja luvanantamismenettelystä jälkikäteiseen biometriseen etätunnistamiseen

Alustavat lähtökohdat kansalliselle testiympäristölle

- Valmistelun lähtökohtana **yhden yleisen sääntelyn testiympäristön** perustaminen, joka on avoin kaikille tekoälyasetuksen vaatimusten piiriin kuuluville tekoälyjärjestelmille
- Sääntelyn testiympäristö perustettaisiin **Liikenne- ja viestintäviraston** alaisuuteen
- Testiympäristön toiminta edellyttää tiivistä yhteistyötä Liikenne- ja viestintäviraston, tekoälyjärjestelmien toimivaltaisten markkinavalvontaviranomaisten ja tarvittaessa muiden viranomaisten kanssa

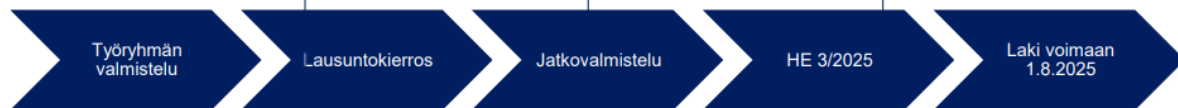
HE 2: Lain voimaantulo

- Laissa säädetyt maksuja koskevat asetuksenantovaltuudet tulisivat voimaan 1.2.2026 alkaen
- Tekoälyn sääntelyn testiympäristöön liittyviä säännöksiä sovelletaan **1.4.2026 alkaen**
- Muita säännöksiä sovelletaan 2.8.2026 alkaen, mm.:
  - Suuririskisten tekoälyjärjestelmien (asetuksen liite III) todellisissa olosuhteissa testaaminen sääntelyn testiympäristön ulkopuolella
  - Kriittiseen infrastruktuuriin liittyvien suuririskisten tekoälyjärjestelmien ilmoittamisvelvoite
  - Luvanantamismenettely jälkikäteiseen biometriseen etätunnistamiseen

Kansallisen lainsäädäntövalmistelun vaiheistus

Hallituksen esitys 1 (mm. viranomaistehtävät)

Hallituksen esitys 2 (mm. sääntelyn testiympäristö)

10/2024

12/2024

Kevät 2025

Lisätietoa

- Kansallinen toimeenpano
  - <https://tem.fi/tekoalyasetus>
  - [EU:n tekoälyasetuksen kansallisen toimeenpanon työryhmä](#)
  - [Hallituksen esitys laiksi eräiden tekoälyjärjestelmien valvonnasta ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta](#)
- EU-tason toimeenpano
  - [Komission sivu tekoälyasetuksesta](#)
- Asetuksesta yleisesti
  - <https://artificialintelligenceact.eu/> sisältää artikkeleita ja muuta tietoa asetuksesta sekä helppokäyttöisen version asetuksesta englanniksi. Ylläpitäjä Future of Life Institute.

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERSVINGS- OCH KULTURMINISTERIET

Tekoäly varhaiskasvatuksessa ja koulutuksessa — lainsäädäntö ja suositukset

Tekoäly varhaiskasvatuksessa ja koulutuksessalainsäädäntö ja suositukset

- Kokonaisuus julkaistu 28.3. Opetushallituksen verkkosivuilla osoitteessa <https://www.oph.fi/fi/tekoalysuosituksset>
- Kattaa varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen, toisen asteen koulutuksen sekä vapaan sivistystyön

Keskeinen sisältö

- Suositusten ja tausta-aineiston tavoitteena on kasvattaa tekoälyyn liittyvää ymmärrystä sekä tukea tekoälyn vastuullista, turvallista ja innovatiivista käyttöä opetuksessa ja oppimisessa.
- Sisältää:
  - Koonnin keskeisistä lakisääteistä velvoitteista ja suosituksista sekä
  - Pidemmän 10 osiota sisältävän tausta-aineiston, joka taustoittaa em. koontia ja sitä on hyvä käsitellä kokonaisuutena.

Kiitos!